

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid,
Welzijn en Sport van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de griffier, M. Esmeijer

Per e-mail: cje.vws.tweedekamer.nl

0334672900
hoofdkantoor@kngf.nl
kngf.nl
defysiotherapeut.com

IBAN NL59ABNA0553044028
BIC ABNANL2A
BTW 002584700B01
KvK 40506528

Pagina	Datum	Relatienummer	Onderwerp	Doorkiesnummer	E-mailadres
1 van 4	20 september 2023	-	Arbeidsmarktbeleid in de zorg, 27 september 2023		directiesecretariaat@kngf.nl

Geachte Kamerleden,

Op 27 september a.s. spreekt u met minister Helder voor Langdurige Zorg en Sport over Arbeidsmarktbeleid in de zorg. In aanvulling op het Capaciteitsplan 2024-2027 en de Nieuwe arbeidsmarktprognose zorg en welzijn geven het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), de Fysiovakbond FDV en de Werkgeversvereniging Fysiotherapie (WVF) u enkele aandachtspunten mee over de arbeidsmarktsituatie in de fysiotherapie.

Investeren in fysiotherapie noodzakelijk

Het KNGF, de Fysiovakbond FDV en de WVF wijzen op de noodzaak om meer te investeren in de fysiotherapie. We zien het gevaar dat de huidige tarieven zullen bijdragen aan het oplopende tekort aan fysiotherapeuten en zo de bijdrage van de fysiotherapie aan het realiseren van de doelstellingen van het Integraal Zorgakkoord (IZA) onder druk zet. Dat terwijl juist de komende jaren een tegengestelde beweging naar meer beweegzorg nodig is om te voorkomen dat fysieke klachten ernstiger worden en behandelingen bij de huisarts of in het ziekenhuis nodig zijn. Dat laatste zorgt voor onnodig hoge zorgkosten in de tweede lijn en onnodige werkdruk bij bijvoorbeeld huisartsen. Het IZA vraagt ook om zorg die meer aansluit bij de patiënt en diens context, een manier van handelen die in het DNA van de beroepsgroep fysiotherapie zit. We doen dan ook een oproep aan de politiek en zorgverzekeraars om te investeren in de fysiotherapie en de beroepsgroep weer een toekomstperspectief te bieden. Een gezonde fysiotherapiesector - financieel gezond met gezonde arbeidsvoorwaarden - leidt tot over de hele linie betere en goedkopere zorg.

- *Wat gaat de minister doen om bij te dragen aan een gezonde fysiotherapiesector die ten volle kan bijdragen aan het realiseren van passende zorg?*

Geen cao voor fysiotherapeuten

Het centrale probleem voor de arbeidsmarktontwikkeling in de fysiotherapie vormt het nog altijd ontbreken van een Cao Eerste Lijn Fysiotherapie. Sinds dit voorjaar ligt er een onderhandelingsresultaat voor een cao.

Uit een peiling door de Fysiovakbond FDV (werknemersvereniging in de eerstelijnsfysiotherapie) in juni bleek dat 87 procent van de leden zou instemmen met deze concept-cao voor de eerstelijns fysiotherapeuten.¹ Uit een ledenpeiling door de Werkgeversvereniging Fysiotherapie (WVK) bleek echter dat een grote meerderheid van hun achterban geen voorstander is van deze concept-cao.² Dit zit vooral vast op de haalbaarheid van de concept-cao. Die haalbaarheid houdt volledig verband met de tarifiering door de zorgverzekeraars. Het Gupta-rapport uit 2019 over de kostprijs voor onder meer de fysiotherapie³ gaf aan dat de normatieve kostprijs per reguliere zitting op dat moment ruim € 34 euro was. Met de kostenstijgingen en de hoge inflatie van de afgelopen jaren meegerekend zou de normatieve kostprijs nu zo'n € 43 euro zijn, terwijl het daadwerkelijke tarief voor een reguliere zitting tussen de € 31 en € 34 ligt (verschilt per verzekeraar).

Pagina
2 van 4

Daan Spanjersberg, voorzitter van de WVK zegt hierover: *“98 procent van de praktijken geeft aan dat het voor hen niet rendabel is om zo een praktijk te runnen. Zij moeten dus óf hun praktijkvoering aanpassen, bezuinigen doorvoeren en mensen ontslaan, óf zelfs hun deuren sluiten. [...] Sinds 2003 is er geen cao meer voor de eerstelijns fysiotherapie.”*⁴ De concept-cao typeert hij als minimum cao, aangezien er minimale afspraken instaan en de werknemers eigenlijk een te lage salariering wordt geboden.

Dit wordt ook erkent door Bob van Ravensberg, voorzitter van Fysiovakbond FDV: *“De bedoeling was om de nieuwe cao voor de eerstelijns gelijk te laten lopen met die van de ziekenhuizen, maar dat bleek niet mogelijk. Een vergelijking is daardoor moeilijk, maar zelfs al zou de beoogde cao ingaan, dan zou het loon er grofweg 17% onder zitten. Het goede nieuws is dat onder fysiotherapeuten er draagvlak is dit gat te accepteren; zij begrijpen dat de Cao Eerstelijns Fysiotherapie een stap is die hen wel toekomstperspectief biedt [...] en daarmee rugsteun biedt om hen voor het vak te behouden.*

*Als we willen dat de arbeidsvoorwaarden gelijkkomen, moeten de randvoorwaarden wel goed geregeld zijn. [...] Daarvoor zijn de werkgevers nodig, maar ook de zorgverzekeraars en de overheid, zodat iedereen bijdraagt om te zorgen dat arbeidsvoorwaarden vergelijkbaar zijn met de tweede lijn.”*⁵ Volgens WVK-voorzitter Spanjersberg zou dit gerepareerd kunnen worden vanuit de tariefsverhoging door de zorgverzekeraars, die hij voorlopig nog niet ziet komen.

- *Hoe gaat de minister eraan bijdragen dat sociale partners in de fysiotherapie eindelijk weer de Cao Eerste lijn Fysiotherapie kunnen afsluiten?*

Onvoldoende toekomstperspectief voor fysiotherapeuten

Het ontbreken van een cao voor eerstelijns fysiotherapeuten leidt ertoe dat fysiotherapeuten onvoldoende toekomstperspectief in hun vak zien. De arbeidsvoorwaarden blijven in toenemende mate achter bij andere beroepsgroepen met een gelijkwaardig opleidingsniveau. In feite zijn fysiotherapeuten hbo-professionals met een mbo-salaris. Beginnende fysiotherapeuten verdienen tussen de € 30.000 en € 36.000 bruto per jaar,

¹ [Cao Eerstelijns Fysiotherapie: waar staan we nu? | Fysiovakbond FDV](#)

² [CAO wordt niet in stemming gebracht tijdens voorjaars ALV – WVK \(werkgeversverenigingfysiotherapie.nl\)](#)

³ [Kostenonderzoek paramedische zorg | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ [Daan Spanjersberg \(Werkgevers Fysiotherapie\): ‘Het fysiotarief moet eigenlijk 20-25 procent omhoog’ | MedischOndernemen](#)

⁵ [Bob van Ravensberg \(Fysiovakbond FDV\): ‘Leden zijn bereid met de cao een doorstart te maken’ | MedischOndernemen](#)

waarbij het salaris vaak variabel is in relatie tot het aantal behandelingen. Van dit salaris moeten ze hun eigen pensioen nog betalen. En voor een groot deel van de fysiotherapeuten geldt dat ze daarna ook nog hun eigen registratie- en scholingskosten van dit salaris moeten bekostigen. De scholingswerkzaamheden en andere werkzaamheden vinden veelal plaats in eigen (onbetaalde) tijd. Het ontbreken van voldoende toekomstperspectief voor fysiotherapeuten door ondermaatse arbeidsvoorwaarden heeft twee belangrijke gevolgen.

1. Jonge fysiotherapeuten stoppen of stappen over wegens onaantrekkelijkheid van het beroep

Jonge, beginnende fysiotherapeuten zien hun vak niet meer zitten en stoppen na enkele jaren met hun beroepsuitoefening. Uit cijfers van de Stichting Pensioenfonds Fysiotherapie blijkt dat van alle fysiotherapeuten die de afgelopen drie jaar stopten, ongeveer 45 procent het vak nog geen vijf jaar beoefenden. Ongeveer 25 procent werkte tussen de vijf en tien jaar als fysiotherapeut.⁶ Dit zorgt voor een oplopend tekort aan fysiotherapeuten en een toename van de wachttijden voordat patiënten kunnen worden geholpen. Jonge fysiotherapeuten stappen veelal over naar een baan als fysiotherapeut in een ziekenhuis of een andere tweedelijns zorginstelling waar wel een marktconforme cao van kracht is. Uit het recente KNGF-arbeidsmarktonderzoek bleek dat van de fysiotherapeuten die hun baan opzeggen, 46% intramuraal als fysiotherapeut gaat werken en 39% zelf gaat ondernemen. Ook laten fysiotherapeuten zich omscholen naar andere beroepen binnen en buiten de zorg. Het KNGF-arbeidsmarktonderzoek liet zien dat 36% van de fysiotherapeuten die zijn baan bij een fysiotherapiepraktijk opzegt, dit doet om buiten het vak te gaan werken. Een praktijkhouder zegt: *“Wij hebben nooit moeite gehad om vacatures in te vullen maar het is echt bizar het afgelopen jaar. De arbeidsvoorwaarde zijn dusdanig slecht dat personeel ervoor kiest om iets anders te gaan doen.”*

Op dit moment zijn de opleidingen tot fysiotherapeut nog populair en is het aantal aanmeldingen onverminderd hoog. Tegelijkertijd zijn fysiotherapeuten na een paar jaar ervaring in een praktijk minder enthousiast voor het vak als gevolg van onaantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en gebrek aan perspectief. Het risico is groot dat dit de komende jaren zijn weerslag gaat krijgen op de populariteit van de opleidingen. De uitstroom van jonge, beginnende fysiotherapeuten zal op dat moment steeds minder gecompenseerd worden met nieuwe instroom vanaf de opleidingen

- *Herkent de minister dat vooral jonge fysiotherapeuten stoppen of overstappen wegens onaantrekkelijkheid van het beroep?*

2. Gebrek aan innovatiekracht van fysiotherapie wegens hoge werkdruk

Recent onderzoek van de Hogeschool Utrecht heeft uitgewezen dat er in de fysiotherapie sprake is van te hoge werkdruk, te weinig geld voor innovatie en een scherpe tweedeling tussen praktijken.⁷ Het HU-onderzoek laat zien dat de hoge werkdruk en stress verband kan houden met een verhoging van de productie om de marges en het ondernemersloon op peil te houden. Uit het recente arbeidsmarktonderzoek van het KNGF bleek dat de top 3 redenen om als fysiotherapeut van baan te veranderen de arbeidsvoorwaarden, de administratieve druk en de werkdruk zijn. Voor ongeveer de helft van de fysiotherapiepraktijken – waarin meerdere fysiotherapeuten actief zijn – geldt dat zij vanuit eigen financiële middelen geen mogelijkheden zien om te vernieuwen. De marges en het eigen vermogen zijn daarvoor te laag. De financiële ruimte om te

⁶ [Nieuwe generatie fysiotherapeuten valt uit na enkele jaren \(nos.nl\)](#)

⁷ [Onderzoek HU: ‘Hoge werkdruk en stress in de fysiotherapie’](#)

veranderen en te innoveren naar een sterke regionale positie van de fysiotherapie is over het geheel genomen onvoldoende. Het aantrekken en vooral vasthouden of delen van personeel kan de druk op de fysiotherapiesector verlagen, maar marktwerking en toegenomen uitstroom uit het vak maken dit vrijwel onmogelijk. Een gezamenlijke (regionale of nationale) aanpak is sterk aan te bevelen, waarbij het aantrekkelijk houden van het vak - inclusief beloning - de uitstroom zou kunnen beperken.

- *Deelt de minister de zorgen over het gebrek aan innovatiekracht van fysiotherapie wegens te hoge werkdruk en te weinig geld voor innovatie? En zo ja, wat gaat hij hieraan doen?*

Pagina
4 van 4

We hopen dat u de minister in het Commissiedebat Arbeidsmarkt in de zorg wil bevragen op de verslechterende arbeidsmarktsituatie in de fysiotherapie.

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met Gerben Horst, Adviseur Public Affairs, via g.horst@kngf.nl of 06 82 09 19 50.

Met vriendelijke groet,

G. van Woerkom
Voorzitter KNGF

B. van Ravensberg
Voorzitter FDV

D. Spanjersberg
Voorzitter WVF